

Lieta C-433/20**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 15. septembris

Iesniedzējtiesa:*Oberlandesgericht Wien* (Austrija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2020. gada 7. septembris

Prasītāja:*Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung
mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH***Atbildētāja:***Strato AG*

[..]

Oberlandesgericht Wien [Apelācijas tiesa Vīnē] kā apelācijas tiesa [..] lietā, kurā prasītāja ir **AUSTRO-MECHANA Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft m.b.H.**, 1030 Vīne, [..] un atbildētāja – **Strato AG**, D-10587 Berlīne, [..] par finanšu pārskatu (43 200 EUR) un samaksu (5000 EUR), pamatojoties uz prasītājas apelācijas sūdzību par *Handelsgericht Wien* [Vīnes Komerctiesas] 2020. gada 25. februāra spriedumu [..], pieņēma

I ē m u m u:

I uzdot Eiropas Savienības Tiesai atbilstoši LESD 267. pantam šādus jautājumus prejudiciālā nolēmuma sniegšanai:

Pirmais jautājums: Vai jēdziens “uz jebkura materiāla” Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (turpmāk tekstā – “Direktīva 2001/29/EK”) 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir jāsaprot arī serveri, kas ir trešo personu īpašumā, kuras nodod

privāto personu (klientu) rīcībā privātai lietošanai (un nedz tiešu, nedz netiešu komerciālu mērķu nolūkā) [oriģ. 2. lpp.] šajos serveros glabāšanas telpu, ko klienti izmanto reproducēšanai, izmantojot saglabāšanu (“cloud computing”)?

Otrais jautājums: Ja tas tā ir: Vai pirmajā jautājumā minētā tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ir jāpiemēro valsts tiesiskajam regulējumam, atbilstoši kuram autoriem ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzību (datu nesēju atlīdzība):

- ja, ņemot vērā darba (darba, kas ir ticis pārraidīts, sabiedrībai nodota darba vai tirdzniecības nolūkā radīta datu nesēja) būtību, ir paredzams, ka šis darbs tiks reproducēts personiskai vai privātai lietošanai, saglabājot to uz “jebkāda veida datu nesēja, kas ir piemērots šādai reproducēšanai un valsts teritorijā tiek laists tirgū tirdzniecības nolūkā”; un

- ja šajā ziņā tiek izmantots pirmajā jautājumā aprakstītais saglabāšanas veids?

II [...] [omissis: tiesvedības apturēšana]

P a m a t o j u m s

1. Prasītāja ir mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas:

pati savā vārdā, taču to personu interesēs un uz to personu rēķina, kuri ir tiesību un prasījumu subjekti, kā fiduciārs īsteno mūzikas darbu ar vai bez teksta izmantošanas tiesības un atlīdzības prasījumus.

Attiecībā uz šādām mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām:

- *Literar-Mechana Wahrnehmungsgesellschaft für Urheberrechte, Gesellschaft m.b.H.*;
- *VAM Verwertungsgesellschaft für audiovisuelle Medien GmbH*;
- *VdFS – Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung*; un
- *Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH*

ir spēkā attiecīgi tie paši uzdevumi *mutatis mutandis*. [oriģ. 3. lpp.]

Visu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju tiesību īstenošanas jomā ietilpst it īpaši likumiskie atlīdzības prasījumi atbilstoši Austrijas *Urheberrechtsgesetz* [Likuma par autortiesībām] (turpmāk tekstā – “*UrhG*”) 42.b panta 1. punktam (“datu nesēju atlīdzība”).

Prasītāja lūdza finanšu pārskatu un pēc tam datu nesēju atlīdzības izmaksu, kā arī norādīja [...], ka iepriekš minētās mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma

organizācijas ir uzticējušas tai īstenot arī to atlīdzības prasījumus saskaņā ar *UrhG* 42.b panta 1. punktu un ir tai cedējušas šos prasījumus.

Ar *Urheberrechtsgesetznovelle* (turpmāk tekstā – “*UrhGNov*”) 1980 [jauno 1980. gada Likumu par autortiesībām], *BGBI* 1980/321, likumdevējs esot paredzējis tiesības pieprasīt atbilstīgu atlīdzību no visām personām, kuras valsts teritorijā tirdzniecības nolūkā laiž apgrozībā konkrētus datu nesējus, kuru mērķis ir reproducēšana un glabāšana. Šis tiesiskais regulējums kopš tā laika esot ticis vairākkārt pielāgots aktuālai situācijai un Eiropas tiesību prasībām, pēdējo reizi ar *Urheberrechts-Novelle* (turpmāk tekstā – “*Urh-Nov*”) 2015 [jauno 2015. gada Likumu par autortiesībām], *BGBI* I 2015/99, ar kuru it īpaši datoru cietie diski kā “jebkāda veida datu nesēji” esot tikuši iekļauti piemērošanas jomā.

Nesen tirgū esot uzsākta jaudīgu cieto disku (“*cloud*” [mākoņdatošanas platforma]) izmantošana reproducēšanas nolūkos (personiskai un) privātai lietošanai, ko veic trešās personas komerciālo un privāto klientu interesēs.

Šādu pakalpojumu sniedzot arī atbildētāja ar nosaukumu “HiDrive”. Mākoņdatošanas platformas atmiņa atbilstoši piedāvātāja aprakstam ir “virtuāla atmiņa, kas strādā tik ātri un var tikt izmantota tik vienkārši kā (ārējs) cietais disks”. Atbildētāja tādējādi pārstāvot viedokli, ka glabāšanas telpa “nodrošina pietiekamu telpu, lai uzglabātu fotogrāfijas, mūziku un filmas visas vienā vietā”.
[oriģ. 4. lpp.]

UrhG 42.b panta 1. punktā izvēlētais vārdu savienojums jau no tā formulējuma skatpunkta esot apzināti veidots vispārīgi, kas nozīmē, ka datu nesēju atlīdzība ir jāmaksā arī tad, ja jebkāda veida datu nesēji – neatkarīgi no veida un formas – tirdzniecības nolūkā “tiek laisti tirgū” valsts teritorijā, zem kā ir jasubsumē arī glabāšanas telpas nodrošināšana mākoņdatošanas platformā.

Apraksts “tiek laisti tirgū” neesot atkarīgs no fiziskās izplatīšanas, bet gan apzināti atstāj vietu visu tādu procesu aptveršanai, kuri lietotāju rīcībā galu galā nodod valsts teritorijā glabāšanas telpu reproducēšanas nolūkā (personiskai vai) privātai izmantošanai. Papildus *UrhG* 42.b panta 3. punktā esot paskaidrots, ka nav nozīmes tam, vai laišana tirgū ir notikusi valsts teritorijā vai ir tikusi iniciēta ārvalstī.

Austrijas *Oberster Gerichtshof* [Augstākā tiesa] (turpmāk tekstā – “*OGH*”) saistībā ar datu nesēju atlīdzību esot nospriedusi, ka arī likuma tiesību normas formulējums noteikti neliedz veikt interpretāciju direktīvai atbilstošā veidā. Arī Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk tekstā – “Tiesa”) pieprasot interpretāciju direktīvai atbilstošā veidā.

2. Atbildētāja apstrīdēja prasību un [...] iebilda,

ka no spēkā esošā Likuma par autortiesībām neizriet atlīdzība par mākoņdatošanas platformu pakalpojumiem. Drīzāk likumdevējs, apzinoties tehniskās iespējas, apzināti šo iespēju neesot paredzējis.

Mākoņdatošanas platformu pakalpojumi un fiziski datu nesēji nevarot tikt savstarpēji salīdzināti. Interpretācija, kas aptver arī mākoņdatošanas platformu pakalpojumus, neesot iespējama: tirgū netiekot laisti datu nesēji, bet gan personu rīcībā tiekot tikai nodota glabāšanas telpa. Atbildētāja uz Austriju nepārdodot vai neiznomājot fiziskus datu nesējus. Tā piedāvājot tikai tiešsaistes glabāšanas telpu tās Vācijā hostētajos serveros. **[oriģ. 5. lpp.]**

Atbildētāja par saviem serveriem Vācijā jau esot netieši samaksājusi (jo ražotājs/importētājs to ir iekļāvis cenā) autortiesību nodevu, un arī (Austrijas) lietotāji esot jau samaksājuši autortiesību atlīdzību par iekārtām, ar kurām saturs vispār var tikt augšupielādēts mākoņdatošanas platformā. Papildu datu nesēju atlīdzība par mākoņdatošanas platformas atmiņu nozīmētu dubultu vai pat trīskāršu pienākumu maksāt nodevu.

3. *Handelsgericht Wien* noraidīja prasību un juridiskā ziņā būtībā apsvēra, ka autoriem un blakustiesību subjektiem (“tiesību subjektiem”) ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzību, ja datu nesēji (no valsts teritorijā vai ārvalstī esošas vietas) tiek laisti tirgū valsts teritorijā tirdzniecības nolūkā, ja no tiesību objekta būtības var sagaidīt, ka tas, saglabājot to datu nesējā, tiek reproducēts personiskai vai privātai lietošanai (saskaņā ar *UrhG* 42. panta 2.–7. punktu atļautā veidā), proti, attiecībā uz jebkāda veida datu nesējiem, kas ir piemēroti šādai reproducēšanai.

OGH kopš nolēmuma 4 Ob 138/13t pieņemot, ka arī par datora cietajiem diskem ir jāmaksā atlīdzība. Arī Tiesa to esot paskaidrojusi lietā C-463/12 *Copydan* saistībā ar mobilo telefonu atmiņas čipiem un kartēm. Ar *Urh-Nov* 2015 minētais visbeidzot esot ticis atspoguļots arī *UrhG* 42. panta 1. punktā, kurā tagad *expressis verbis* ir runa par “jebkāda veida datu nesējiem”, kas aptver arī – iekšējos un ārējos – datoru cietos diskus.

Mākoņdatošanas platformu pakalpojumi eksistējot visdažādākajās formas. Pakalpojuma būtība esot garantēt, ka lietotāja rīcībā ir konkrēta glabāšanas ietilpība, taču nesniedzot viņam tiesības saglabāt saturu konkrētā serverī vai konkrētos serveros, proti, lietotājs var **[oriģ. 6. lpp.]** vienīgi izmantot glabāšanas ietilpību “ kaut kur” piedāvātajā “mākoņdatošanas platformā”.

Tāpēc atbildētāja savu klientu rīcībā nododot nevis datu nesējus, bet gan – kā pakalpojumu – glabāšanas ietilpību.

Lai gan atzinumā par *Urh-Nov* 2015 projektu *expressis verbis* un ar formulējumu priekšlikumiem ir tikusi atbalstīta ideja ņemt vērā glabāšanu mākoņdatošanas platformās, likumdevējs savu nostāju šajā jautājumā esot skaidri paudis, neiekļaujot apzināti šādu tiesisko regulējumu. Tāpēc neesot konstatējams apzināts likuma “robs”; interpretācija *contra legem* neesot pieļaujama.

4. Pret minēto ir vērsta prasītājas, kura norāda uz nepareizu juridisko vērtējumu un lūdz grozīt lēmumu un apmierināt prasību, apelācijas sūdzība.

Atbildētāja lūdz noraidīt apelācijas sūdzību.

5. Šajā ziņā apelācijas tiesa ir izdarījusi turpinājumā izklāstītos apsvērumus.

5.1 Apelācijas tiesa nepiekrīt pirmās instances tiesas viedoklim, atbilstoši kuram, interpretējot tiesību normu, nozīme ir tam, kāds dialektisks process ir norisinājies vērtēšanas procedūrā pirms tam, kad likumdevējs ir pieņēmis savu lēmumu. Saskaņā ar *ABGB* 6. pantu uzmanība galvenokārt ir jāpievērš vārdu īpašai nozīmei to kopsakarā un likumdevēja “skaidrajam nodomam”; taču šajā kopsakarā ir jāveic interpretācija atbilstoši direktīvai un tāpēc Savienības tiesībām, kas ietilpst Tiesas kompetencē.

5.2 *UrhG* 42.b panta 1. punkts tostarp ir formulēts šādi:

1. Ja, ņemot vērā darba [...] būtību ir paredzams, ka šis darbs [...] tiks reproducēts, fiksējot to **uz [...] datu nesējiem**, personiskai vai privātai lietošanai, darba autoram ir tiesības saņemt pienācīgu atlīdzību [**oriģ. 7. lpp.**] (datu nesēju atlīdzība), ja **jebkāda veida datu nesēji**, kas ir piemēroti šādai reproducēšanai, valsts teritorijā tiek laisti tirgū tirdzniecības nolūkā.

Ar šo tiesisko regulējumu tiek transponēts Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts:

2. Dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. pantā minētajām reproducēšanas tiesībām šādos gadījumos: [...]

b) reproducēšana uz **jebkura materiāla**, ko personiskai lietošanai veic privātpersona [...] ar nosacījumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību [...]; [...].

(Izcēlumu autors ir apelācijas tiesa)

Tas, vai šie noteikumi aptver arī satura saglabāšanu mākoņdatošanas platformās, ir jāvērtē, ne tikai pamatojoties uz Austrijas likuma teksta formulējumu, bet arī kopsakarā ar minēto direktīvu. Tā kā ir jāinterpretē direktīva un līdz ar to ES iestāžu tiesību akts (LESD 267. pants), ir jālūdz Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu.

5.3 *Acte clair* nav konstatējams, jo Tiesa 2017. gada 29. novembra spriedumā C-265/16 *VCAST* (ECLI:EU:C:2017:913) jau ir nospriedusi, ka aizsargātu saturu saglabāšana mākoņdatošanas platformā ir pielīdzināma autora ziņā atstātajai tiesību izmantošanai; vispārīgi par mākoņdatošanas platformu jautājumu skat. ģenerālvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumus (ECLI:EU:C:2017:649).

[..]